

Claudiu Komartin (Rumunsko)

Básník, překladatel, narozen 1983 v Bukurešti. Na rumunskou literární scénu vpadnul dvacetiletý, za prvotinu *Păpușarul și alte insomnii* (Loutkář a jiné nespavosti) získal prestižní Cenu Mihaie Eminesca a stal se jedním z nejpodstatnějších představitelů tzv. Generace 2000, která rumunské poezii vtiskla nový, moderní směr. Následovaly další, neméně úspěšné básnické knihy: mj. *Circul domestic* (Domácí cirkus), *Hemoragia soarelui* (Krvácející slunce), či autorská antologie *Maeștrii artei muribunde* (Mistři skomírajícího umění). Je šéfredaktorem časopisu *Poesis Internațional* a šéfem nakladatelství Maxe Blechera. Překládá z francouzštiny (Philippe Claudel, J.-M. Gustave Le Clézio, René Daumal aj.).

výběr z poezie přeložila Libuše Valentová

Pohlednice ze Schlachthausgasse (Ilustratã din Schlachthausgasse)

ať jednou přijde něco co všechno přeruší a pronikne až do hloubky
až se rozpadneš rozkoší a zvuky které tě stvořily
to vezmou raz dva a promění se v hudbu pro ustrašence co přežívají
jen díky antidepresivům a autosugesci

„nastal čas abys zapomněl na všechno čemu jsi věřil
víš co odlep se od rodné hroudy a vydej se
cestou těch schopných kteří zvládnou každodenní úděl tak že odstrčí svého bližního “

já už nemám sílu protestovat:

když včera přšely z nebe žáby všichni jsme se sešli v letní kuchyni a i když je to divákovi třeba
odporné
může ztloustnout kvůli komartinově strachu

světlo z domova staré světlo tryskající zpod rozvalin
a tenhle laciný pohled co ti posílám
ten mi rve srdce na kusy

Smích ve vedlejším pokoji (Râsetele din camera cealaltă)

O přátelích, o jejich velkých dlaních,
zvyklých na práci, o té noci,
v níž chlap jak hora plakal se mnou
pod ořechem, jež blesk rozsekl vedví,
o mších, při nichž jsem se poškleboval
se synkem kostelního zpěváka,
o Feliciině leukémii a o jejím velkém nadšení,
když se začalo tancovat,
o jiskrných zelených očích, do nichž
už nikdy nepohlédnu.
O dědečkových voňavých kapesnicích,
o špatnostech a pozdní lítosti
o zarudlých očích a páchnoucím alkoholu,
o těžkých ránech s oknem a vyholených hlavách,
o Vasjově šálu, o záchvatech smíchu v
e vedlejším pokoji.
O mluvících popelnících,
o vzteku Indiána Cherokee, když mu všechno sebrali,
o penězích, co na ně pořád čekám,
o tom bláznivém, šíleném shonu –
a o mně,
když mi docházejí cigára a s kapucí přes hlavu číhám u okna benzinové pumpy
se zhasnutými světly.

Kůstky (Oscioare)

Nemáš žádný důvod se bát, řekla mi chladně S. a její neskrývaná zlost rozkmitala světlo v lampách prázdné restaurace v přízemí hotelu. Zkrátka a dobře umřel.

Ano, byl to můj otec, ale umřel.

Už dlouho jsem to očekával, a proto teď už ani nemůžu cítit lítost. Představ si, jak se hrozně trápil, on, takový skvělý člověk, uvězněný ve vlastním těle, po celá ta léta.

Nemůžeme si dovolit ztrácet čas litováním. Ani si neuvědomíš, jak léta uběhla, a bude z tebe senilní stařík, který se plouží po chodbě jak ve zpomaleném filmu.

Každou chvíli zakopneš a nakonec před vchodem upadneš na hubu.

Věci umějí mizet lépe než my. A stejně tak písmena a slova.

Z hudebních nástrojů jsou nakonec piliny. Plátna, partitury, střepty a tenké kůstky se změň v jemný prach, z gramofonových desek zbude černá hořlavá kaše a hodiny s kukačkou se jednou ve tmě rozpadnou.

Veškeré knížky, které jsi kdy četl, a které by sis chtěl ještě přečíst, milióny svazků ze všech knihoven světa se zítra vejdou na jeden čip menší než nehet, a ten blbec na orbitální stanici, který bude opečovávat tyhle starožitnosti, ten čip jednou omylem spolkne s večerí.

Nafoukne se mu břicho a pojde.

Bude to pořádně smrdět.

A smích ustane, protože skončí veškeré vtipkování a nikdo se ani nepokusí o nějakou ironii. Pár psů nemocných vzteklinou bude okusovat vyleštěné kůstky Woodyho Allena.

Ať se stane cokoliv, nemáš nejmenší důvod se bát.

Hádkanky pro příšery (Ghicitoare pentru monștri)

Na co?... Cožpak všechno není šílenství? Eminescu

Doba je taková, jaká je. Andělské sbory oněměly.
O všeobecném úpadku mravů
raději nemluvit. Jen občas se objeví osamocené světýlko
v provinčním městečku nebo
v lesíku ohroženém
bílými tlamami buldozerů. Zbytky
včerejší večeře. Slunce naklonované brouky.

Někde se nachází pokoj s dírou uprostřed
a s nevrlym človíčkem, který se potí a přitom píše,
blábolí v jazyce, o nějž se opírá
cosi, co ještě nenapadla rez.
Kostra žirafy. Anebo možná poslední myšlenka zrozená poté, co
telepatický paprsek ze souhvězdí Žiguli nám načisto vymyje mozek.

Viděl jsem ty záhadné předměty. Někdo si myslel,
že s jejich pomocí zachrání svět, ale nic nezachránil.
Jemná mechanika, akumulátory, cívky a hodinky
a zvířata, jež je nosí na krku,
a posmívají se pánubohu, který sedí v prázdném sále kina
a dívá se na jakýsi spaghetti western
z doby, kdy se oběsil i poslední vodnáč.

Pět dnů (Cinci zile)

Když jsem se dnes vzbudil věděl jsem všechno
ale byl bych si přál něco jiného
třeba normálně se nadechnout
anebo protřepat v lebce nějakou dobrou myšlenku
a moje oblečení aby nepáchlo potem a plísni
jenže v hlavě to hučelo čím dál víc
nebyly to jenom petardy jako na silvestra
ale jako kdyby někdo ve vzteku bušil
pěstí do velké prázdné nádoby

už pět dní to vím:

jsem obálka s anthraxem která ti ve čtvrtek přijde do kanceláře
jsem tvůj závistivý škleb
jsem žiletka pod jazykem
jsem všechno co se ti líbí, všechno temné a kancerogenní
vzpomeneš si na mě, člověče ze supermarketu?
jsem nýmand a myslím si že jsem ďábel
jsem suchý kašel, jehož se nezbavíš
jsem zloba a nenávist roku 2005

už pět dní trvá horečka a samota
už pět dní jen prasata v noci tancují valčík
před mýma očima zarudlýma nevyspáním
a horkým čajem, a hustý dusivý hlen
proudí mým tělem schouleným v peřině
už pět dní se mé pohublé paže
rafinovaně natahují k nikomu

protože já jsem nikdo
a svět je mé království.

Milostná báseň (Poem de dragoste)

inspirováno jedním veršem Ilhana Berka

Tyhle nedokončené básně jsou tvé kotníky
a nenápadné gesto jímž odtahuješ loket
když se uveleбіš vedle mě mezi polštáři a zíváš
je to verš který mi nikdo nemůže vzít

vůbec nemám chuť se probrat
22 cigaret a žádná myšlenka dovedená do konce
nějaká včela naráží na okno
a potom znovu
med stéká po okraji šálku
a odtud na zmuchlané prostěradlo
naše ruce a nohy
neuvěřitelně
vynalézají svět
rty vlasy pohlaví v doteku a propletené prsty
břečťan na terase

už je pozdě
v pokoji zůstaly jen obrysy tvého těla
otištěné do záhybů prostěradla –
kousek z tvého dechu –
vůně tvé šíje –
tvar tvých prsů
a pohlaví
a já tě pozoruji shora nad postelí
jak se usmíváš jako velké a kruté dítě
jak vosková panenka ponořená do spánku
bez paměti
a bez jediného prstu

Emilyiny oči nad Amherstem (Ochii lui Emily peste Amherst)

Tahle noc nezná žádná úvodní slova
Tahle noc s roboty, lasery a přístroji na dálkové ovládání
Tahle noc na rukou potřísněná louhem
Tahle noc co ti všechno vchrstne do tváře
Tahle noc unáší stopaře a zavírá je do podkroví s plyšovými zvířátky a klauny
Tahle noc nakukuje do papírů básníka který už nevěří
Tahle noc jako dlouhá alegorie
Tuhle noc se rozseknou staré spory, zatáhnou se závěsy a zamkne se dům
Tahle noc z davu dojatě sleduje volbu nového papeže
Tahle noc, v níž bílí tygři sní o ptáčku na klíček
Tahle noc bez jazyka a bez očí, palice z níž cosi teče
Tahle noc s jejím odličovacím mlékem a zatracenými kšandami
Tahle noc tě kolébá, přede ti na klíně a uhnízdí se ti v hlavě
Tahle noc si s tebou pěkně pohrává a nakonec tě nechá ležet v kaluži krve
Tahle noc kouří navzdory protipožárnímu varování
Tahle noc zalykající se trémou jako debutantka
Tahle noc vypojí ze zásuvky několik duší
Tahle noc vyšlá z bran Nástroje, ochotná obětovat se pro ušlechtilou věc
Tahle noc Krajka a Vyhlazení
Tahle noc vyřezaná v dřevě
Tahle noc, pokoj a vzdálenost, mlčenlivá tělesa kolem
Tahle noc vonící těstem a čerstvou výmalbou
Tuhle noc jsou chleba a maso černé jako v básni Antonia Gamonedy
Tahle noc nezná žerty když přijde řeč na lásku
Tahle noc je komunistka s mohutnými prsy a nedotknutelnými ideály
Tahle noc odzbrojuje jaderné hlavice
Tahle noc převrací vrtné plošiny a pohřbívá je do velké hloubky
Tahle noc pořádně vyděsí ty, co si mysleli že fantazie nikdy
Tahle noc s velkými pobledlými hvězdami jako Emilyiny oči nad Amherstem

kobalt (cobalt)

pro Alexandru

slunce je kobalt když se vznese z těla a září nad skalisky v moři
a taky můj scvrklý mozek na němž se usazují neznámí ptáci je kobalt
odpor ke kompromisům a k bezmoci byl vždycky kobalt
a noční děs který jsem chtěl ztlouct
jak neposlušné zvíře
je kobalt
ruka již píšu na vzdalující se obrazovku
je kobalt
i moje protáhlé pevné svaly potící se radostí a hrůzou tváří v tvář lásce
jsou kobalt
i jemné rafinované záchvěvy co ve mně
ještě vyvolává poezie
jsou kobalt
maminčino odpuštění po letech je kobalt
list spadlý na lesklou hladinu vody
v níž kamarád doufal najít klid je
kobalt
touha po tobě byla a stále ještě je kobalt
a dávná nevinnost básníků co vychrlili
něžné verše které mi pořád
zní v hlavě
je kobalt
jsou světy s miniaturními nebesy a
jsou šťastné světy
v nichž paměť je naděje
a rány jsou předem vyléčené
jsou světy kde nikdo neprodá někoho jiného
a tušení těch světů
je kobalt
a až ti budu znovu vyprávět o lásce
nevěř mi ani slovo
moje kobaltové oči ti
toho dne
ukážou
všechno.

Báseň pro ty, co přijdou po nás (Poem pentru cei de pe urmă, IX)

Možná přecitlivělí. Zcela jistě rození vrazi.
Tohle není hudba. Tohle už není poezie.
Jen chvění věcí, jež se řítí do prázdna,
příroda se dala na genetické anomálie,
pokusný
ráj, války bez účelu a smyslu,
fascinace snuffem, fitness, záškuby
ubohých koleček toužících po nesmrtelnosti –
naš dům je v rozvalinách,
na střeše ječí smrt, ale
někomu ještě zůstaly sny a mluvení ze spánku,
deka přetažená přes hlavu, bezpředmětné úvahy, směšná
obranná gesta tváří v tvář invazi, okusování nehtů, nikotin,
antidepresiva a ničivé drogy,
zuby přežvykující smrt, ohryzávající kůži a mrtvé maso,
mrtvé nervy, žilky stažené do sebe,
libanonské cedry poražené na zem, pár posledních hlupáků
nadávajících na život co umí jen pokořit a vládnout,
slibovaný střípek světlé budoucnosti,
neomezený potenciál rasy pohřbené
ve zboží široké spotřeby, ve stravě servírované za studena,
a přes to všechno veletoky nenávisti,
vodopády výkalů.
Nic už nezbyvá. Konečně to všechno skončilo.
Mutter, ich bin dumm.